

Krājums LNB jaunajā ēkā

Aivija Everte
LNB Krājuma attīstības vadītāja

LNB krājuma vīzija jaunajā ēkā

- Iespējami pilnīgs nacionālais krājums
- Plašākā humanitāro jomu pētnieciskā bibliotēka valstī ar spēcīgiem sociālo zinātņu un starpnozaru akcentiem krājumā
- Moderns zināšanu un kultūras centrs :
tradicionālais+elektroniskais=krājums kā integrēts pakalpojums (atvērts/pieejams krājums)

Ar savu krājumu palīdzību LNB savā ziņā interpretē vēsturi, ir vēstures, dažādu kultūru, to mijiedarbības spogulis.

Robežas starp nacionālo krājumu un ārzemju kolekcijām plūstošas, it īpaši globalizācijas laikmetā.

Bibliotēkas jaunā loma atspoguļojas arī krājumā

- **Bibliotēka – neatklātu bagātību krātuve (bibliotēkas krājumu vērtības, pērles, nacionālie dārgumi)**
- **Bibliotēka – radošā laboratorija, kur informācija pārtop par zināšanām**
- **Bibliotēka – “skatuve”, interesantu norišu un satikšanās vieta**

Krājuma vērtības/identitāte

- **Nacionālais krājums**– krājuma kodols
- **Speciālie krājumi** (retumi, Letonika, kartes, notis, attēlizdevumi u.c.)
- Nozaru literatūras krājums – humanitārās un sociālās zinātnes
- Vēsturiski veidojušās krājuma daļas – Latvijas kultūras un sabiedrisko, intelektuālo dzīvi atspoguļojoši avoti
 - Vācbaltiešu mantojums
 - Krievu emigrācijas izdevumi
 - Padomju mantojums

Krājuma izvietojums LNB jaunajā ēkā

Lasītavas

- Brīvpieeja līdz 350 000 vien.:
visos stāvos no Mezonīna līdz 8.stāvam

Krātuves :

- Galvenā krātuve (grāmatas, periodika) 2., 3.,
7., 8., 9.stāvs
- Speciālie krājumi 4., 5., 6. stāvs

LNB krājums skaitļos

Kopā uz 1.01.2014

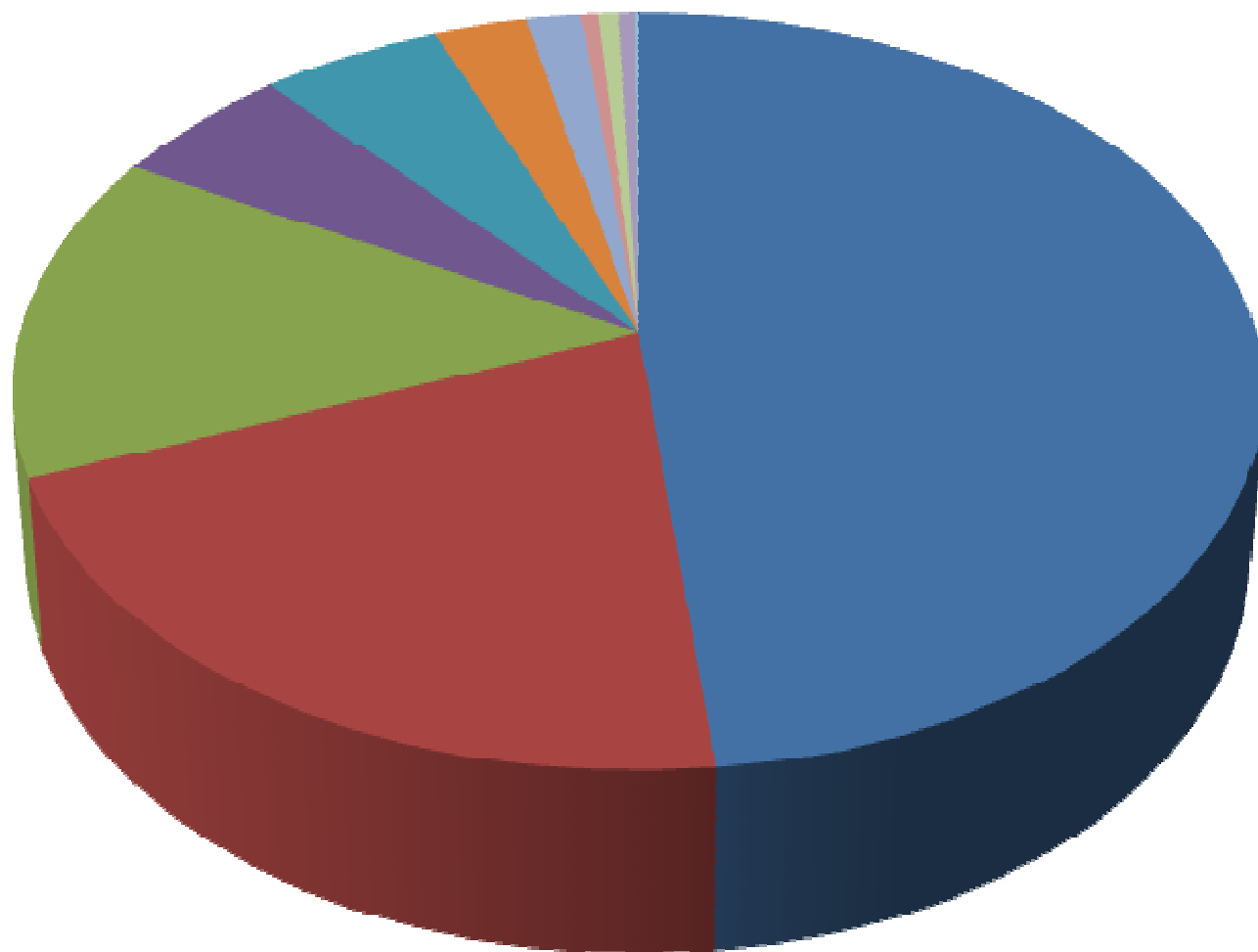
4 207 189 vien.

- Grāmatas ~ 50 %
- Periodiskie izdevumi (seriālizdevumi, žurnāli, laikrakstu komplekti) ~20%
- Speciālie izdevumu veidi ~30 %

Pa valodām:

- latviešu ~25 %
- svešvalodās (t.sk., Latvijas izd.) ~40%
- nesadalīti (speciālie izd.veidi) ~35 %

~2/3 nacionālais krājums

- Grāmatas
- Periodika
- Sīkiespied.
- Attēlīdz.
- Notis
- Citi
- Audioviz.
- Kartes
- Rokraksti
- Nepublic.
- Elektron.

LNB krājums skaitļos

+ e-resursi

- Latvijas Nacionālā digitālā bibliotēka
- Vairāk kā 30 datubāzes
- ~700 e-grāmatas
- Digitālie arhīvi

Brīvpieejas krājums reprezentē jaunās ēkas satura pamatvērtības I

- **Atvērtība un pieejamība – bibliotēka ikvienam**

Brīvpieejas krājums ir redzamā, atvērtā **brīvi pieejamā** LNB krājuma daļa. Tās dziļākā nozīme - uzsvērt informācijas un zināšanu pieejamību ikvienam, bibliotēkas atvērtību jaunos, mūsdienīgos apstākļos, modernā un komfortablā vidē.

Bibliotēka 21.gadsimtā nav nav iedomājama bez **plaša un daudzveidīga e-resursu piedāvājuma** : LNB veidotajām datubāzēm, Latvijas nacionālo digitālo bibliotēku, Latvijas un ārzemju abonētajām datubāzēm, e-grāmatām.
To pieejamība - gan pašā bibliotēkā, gan attālināti ārpus bibliotēkas telpām - vēl vairāk akcentē atvērtību, informācijas un zināšanu pieejamību tehnoloģiju laikmetā.

Brīvpieejas krājums reprezentē jaunās ēkas satura pamatvērtības II

- **Tradīcija, kultūras mantojums un modernitāte**

Brīvpieejas krājums reprezentē tradicionālo zināšanu un informācijas izmantošanas formu – iespiesto grāmatu-, tradīciju, kuru izmanto un kura turpina daudzveidīgi attīstīties arī mūsdienās. Savukārt e-resursi un moderno tehnoloģiju izmantojums ir spilgta mūsdienu, 21. gs., modernitātes, zīme.

Saturā brīvpieejas krājumi aptver visas zinātņu jomas, padziļināti akcentējot vēsturi, Latvijas un citu tautu kultūru, kultūras mantojumu. Visu brīvpieejas kolekciju **kodols un caurviju tēma – Latvijas publikācijas un Latvija, Baltijas reģions kopumā.**

Brīvpieejas krājumā galvenokārt izvietoti **jauni, aktuāli izdevumi** (pēdējo 10-15 gadu publikācijas), taču ir pārstāvēti arī agrāk izdoti, nozarēs klasiski darbi

Brīvpieejas krājums reprezentē jaunās ēkas satura pamatvērtības III

- **Kvalitāte un vērtības**

Brīvpieejas krājums atsevišķās nozarēs vai tēmās ir labākās, aktuālākās un pieprasītākas literatūras izlase (nozaru un tēmu *core collections*). Latvijas apstākļiem apjoma un satura ziņā unikāls, pirmreizējs piedāvājums.

Vērtības rada un veido izcilas personības, talanti - viņu devumu Latvijai un Latvijas kultūrai akcentē un simbolizē «personību salas» brīvpieejas krājumā – **Knuts Skujenieks**, Gunārs Birkerts uc.

Ideja vēl realizācijas procesā!

«Personību salu» ideja tiks realizēta pilnībā pēc ES prezidentūras, **2015. gada rudenī.**

Brīvpieejas krājuma komplektēšanas avoti

- Krājuma kodolu veido esošo nozaru lasītavu krājumi un izlase brīvpieejai no speciālajiem krājumiem
- Pēdējo gadu jaunieguvumi (iepirkumi, starptautiskā apmaiņa)
- Dāvinājumi, t.sk. īpaši dāvinājumu, ziedojumu projekti (Mecenātes ziedojums, dāvinājumi sadarbībā ar vēstniecībām un citu valstu nacionālajām bibliotēkām)
- Piekomplektēšana no galvenās grāmatu krātuves – nozīmīgi darbi nozarē, klasiku darbi, kurus vietas trūkuma dēļ un salīdzinoši retākas izmantošanas dēļ nav bijis iespējams izvietot nozaru lasītavās līdz šim (lielākajās nozaru lasītavās varēs pievienot tikai pēc Latvijas prezidentūras ES)

Nozaru kolekcijas veido

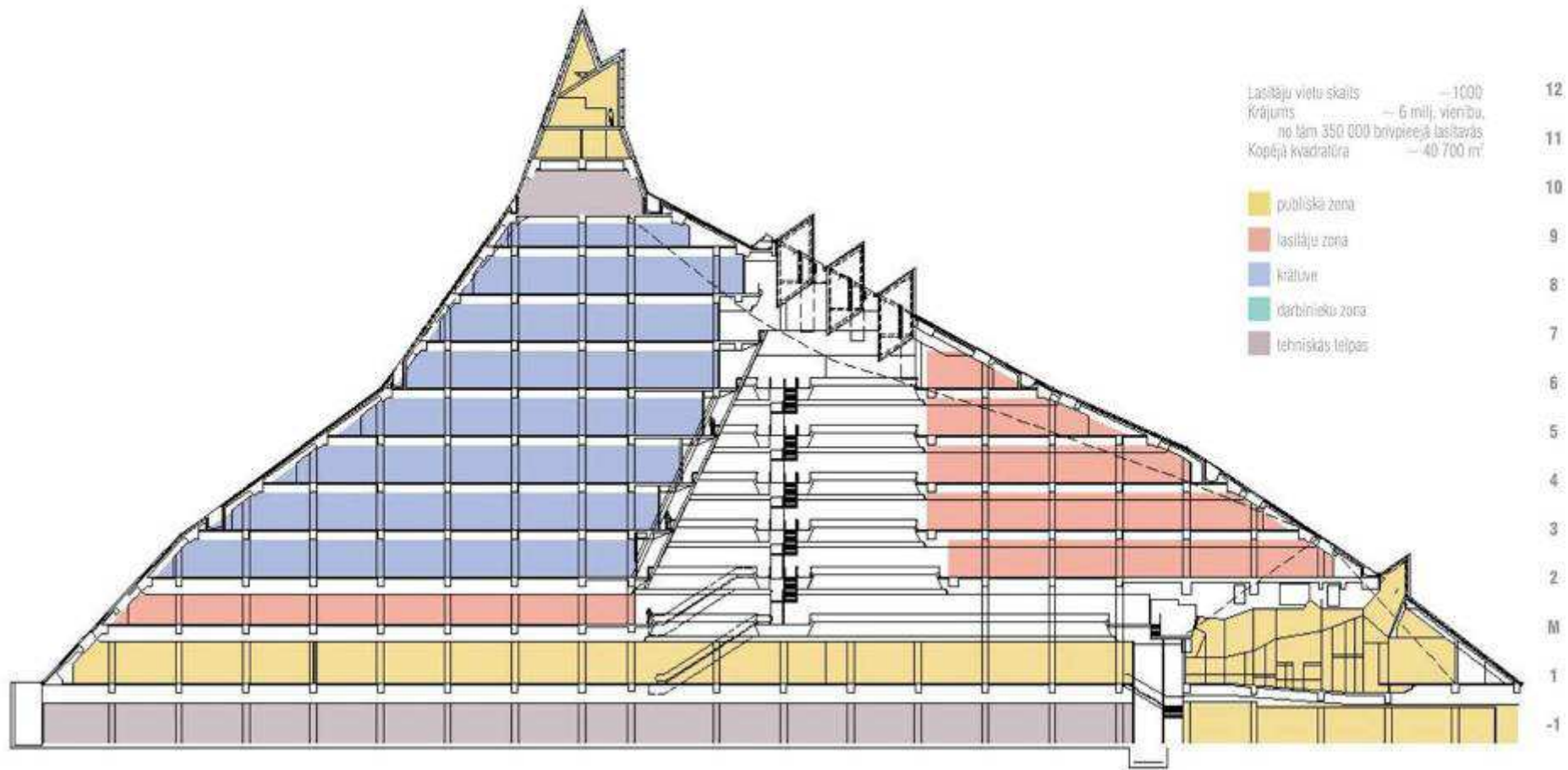
- Nozīmīgākie izdevumi latviešu valodā attiecīgajā nozarē vai tēmā
- Nozares rokasgrāmatas, enciklopēdijas, vārdnīcas
- Vairāki „ievada” tipa izdevumi (vai rokasgrāmatām pielīdzināmas, ļoti autoritatīvas mācību grāmatas)
- Redzamāko nozares autoru, klasiķu darbi, hrestomātiski darbi (cik iespējams)
- Izdevumi, kas nozīmīgi Latvijas kontekstā (ekonomikas, zinātnes prioritārās attīstības jomas; tradicionālās nozares utml.)
- Izdevumi, kas atspoguļo aktuālas nozares problēmas, attīstības tendences
- Izdevumi par starpnozaru tematiku

Valodas

- Brīvpieejas krājumā un LNB krājumā kopumā nav valodu ierobežojuma
- Liels akcents likts uz izdevumiem latviešu valodā
- Svešvalodās lielāks uzsvars uz Eiropā un Latvijā vairāk lietotajām svešvalodām – angļu, krievu, vācu, franču

Brīvpieejas krājuma organizācija

- Brīvpieejas krājuma kopējais apjoms – līdz 350 000 vien.
- Krājums tiek plānots ar zināmu rezervi un vidējo izvietojumu vienā plm līdz 30-40 grāmatām, uzziņu literatūrai 15-20 grāmatas
- Brīvpieejas krājums pamatā ir orientēts uz aktuālu, pieprasītu literatūru, mazāk izmantotos izdevumus regulāri nododot krātuvei, tomēr paturot nozarē nozīmīgākos darbus
- Brīvpieejas krājuma kārtojums – sistemātisks pēc UDK
- Pēc Latvijas prezidentūras ES (2015.gada II puse):
 - būtisks **papildinājums, jauni piedāvājumi** («personību salas», AsiaRes, ASV studiju centrs)
 - visticamāk – nelielas izmaiņas (!) izvietojumā
 - uzlabojumi krājuma organizācijā (norādes!)

Mezonīns. I

Uzziņu un informācijas centrs (UIC)

Brīvpieeja

- Līdz 35 000 vien.
- Grāmatas, e-resursi
- Uzsvars – uzziņas, vispārējo interešu līmenis
- Brīvpieejas krājums UIC veidots pēc **kolekciju** principa:

I. Uzziņu literatūra : universālā un nozaru

II. Tematiskās kolekcijas:

Jaunākās Latvijas grāmatas (pēdējo 3 gadu izdevumi)

“Zelta Ābele” – godalgotie darbi

Starptautiskās organizācijas, t.sk. publikācijas

Statistikas izdevumi

Draudzīgā bibliotēka

Mezonīns. II

Jaunākās periodikas lasītava

Brīvpieeja

- Līdz 15 000 vien.
- Laikraksti, žurnāli, e-resursi
- Saturs - dažādas nozares
- Galvenokārt Latvijas izdevumi
- Laikraksti – 2 gadi, žurnāli 3 gadi

2.stāvs

Humanitārās un sociālās zinātnes

Brīvpieeja

- Līdz 75 000 vien.
- Grāmatas, e-resursi
- Studiju un pētniecības līmenis
- 2 spārni:
 - Humanitārās un sociālās zinātnes (līdz 55 000 vien.)
 - Ekonomika. Tiesības. Valsts pārvalde (līdz 20 000 vien.)
- Viena no pamatnozārēm – vēsture, plaši pārstāvēta
- Pārdomāts, īpaši akcentēts **daiļliteratūras** bloks (latviešu un tulkotā literatūra, klasiskās vērtības un mūsdienu process)

Grāmatu izsniegšana no krātuves. Galvenā krātuve

3. stāvs. I

Tehnoloģiju un dabaszinātņu lasītava

Brīvpieeja

- Līdz 35 000 vien.
- Grāmatas, e-resursi
- Profesionālā literatūra, studiju un pētniecības līmenis
- Saturs/Nozares:
 - Datorzinātne un informācijas tehnoloģijas
 - Matemātika un dabaszinātnes
 - Vides zinātne. Ekoloģija
 - Inženierzinātnes
 - Lauksaimniecība
 - Veselība un sports

!!! Spēcīgi kultūrvēsturiski un starpnozaru akcenti, nozīme ekonomikā, sabiedrībā

3.stāvs. II

Brīvpieeja

No 2015.gada rudens :

- AsiaRes Baltijas Austrumāzijas pētniecības centra bibliotēka (sadarbības projekts ar LU)
- Amerikas studiju centrs (sadarbības projekts ar ASV vēstniecību Latvijā)

Periodikas lasītava un krātuve

4.stāvs. Mākslas un mūzikas centrs I

A. Kalniņa mūzikas lasītava

Brīvpieeja

- Līdz 5000 vien.
- Grāmatas, nošu izdevumi, e-resursi mūzikā
- Studiju un pētniecības līmenis

- Saturs:

Grāmatas – enciklopēdijas, uzziņu izdevumi, mūzikas vēsture, skaņdarbu rādītāji, opera, libreti, bibliogrāfiskie izdevumi (RILM)

Notis - komponistu Kopotie darbi, antoloģijas (garīgā mūzika, vokālā mūzika, simfoniskā mūzika), “mūzikas pieminekļi” (Monuments), krājumi un praktiskie izdevumi vokālajā, simfoniskajā mūzikā, notis dažādiem instrumentiem

Nošu un mūzikas literatūras krātuve

4.stāvs. Mākslas un mūzikas centrs. II

K. Ubāna mākslas lasītava

Brīvpieeja

- Līdz 15 000 vien.
- Grāmatas, e-resursi vizuālajās mākslās
- Studiju un pētniecības līmenis
- Saturs/Nozares:
mākslas vēsture un teorija, arhitektūra, dizains, lietišķā māksla, interjers, fotogrāfija, teātris, kino

Attēlizdevumu krātuve (mākslas katalogi, plakati, grafikas, atklātnes)

4.stāvs. Mākslas un mūzikas centrs. III Audiovizuālā lasītava (MMC)

Brīvpieeja

- Līdz 2000 vien.
- Grāmatas, periodika, audiovizuāli e-resursi
- Saturs:

Uzziņu literatūra par mūzikas ierakstiem/Diskogrāfijas

Filmu rādītāji

Mākslas un mūzikas periodika

Speciālo attēla un skaņas apstrādes datorprogrammas un to lietošanas rokasgrāmatas

Audiovizuālo materiālu krātuve (skaņu, mūzikas ieraksti, filmas)

5.stāvs : lielākās vērtības

I Letonikas un Baltijas centrs

Brīvpieeja:

- Līdz 9000 vien.
- Grāmatas, e-resursi
- Studiju un pētniecības līmenis

- Saturs:

par Latviju un latviešiem – pārstāvētas visas nozares, visplašāk – vēsture, kultūra, t.sk. Lietuvas un Igaunijas izdevumi (Oto Bonga kolekcija)

Letonikas un Baltijas centra krātuve

II **Retumi** - Reto grāmatu un rokrakstu nodaļa

III Folkloras krātuve un **Dainu skapis**

6.stāvs

Kartes. Sīkiespieddarbi

I Kartes

Brīvpieeja:

- Līdz 3000 vien.
- Grāmatas, speciālā periodika, atlanti, tūrisma kartes un citi (brošūras, bukleti u.c.) ar tūrismu saistīti izdevumi un jaunākie pilsētu plāni
- Saturs : kartogrāfija un kartogrāfijas vēsture. Ģeogrāfiskās informācijas sistēmas (GIS). Ceļošana un ceļojumu plānošana

Kartogrāfisko materiālu krātuve

II Sīkiespieddarbi

Sīkiespieddarbu krātuve

7. stāvs

Bērnu literatūras centrs

Brīvpieeja

- Līdz 10 000 vien.
- Grāmatas, periodika, e-resursi
- Saturs:
 - Latviešu bērnu literatūras klasika un aktuālie izdevumi
 - Latvijā izdotā literatūra bērniem
 - Monogrāfijas, pētījumi par bērnu literatūru, lasīšanas pedagoģiju, bērnu un skolu bibliotēkām
 - levērojami pasaules bērnu literatūras paraugi

8.stāvs

Bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes literatūras lasītava

Brīvpieeja

Profesionālā literatūra, studiju un pētniecības līmenis

- Līdz 9000 vien.
- Grāmatas, periodika, nozares e-resursi
- Saturs:
 - Informācijas zinātne. Informācijas sabiedrība
 - Grāmatzinātne un tās attīstības tendences pasaulē.
 - Grāmatzinātnes vēsture.
 - Bibliogrāfijas teorija un prakse
 - Bibliotēkzinātnes un bibliotēku darba teorētiskie un lietišķie jautājumi
- Npublicētie materiāli (tajā skaitā bibliotēku gada atskaites), preses kopijas.

Tautas grāmatu plaukts 2.-6.stāvs

- 495 plm 5 stāvos (11 plm x 9 plaukti x 5 stāvi)

Saturs:

- Tautas grāmatu plaukta akcijā 2013.gada nogalē un Grāmatu draugu ķēdes laikā 2014.gada janvārī davinātās grāmatas (2 stāvi, ap 4000 grāmatu <http://www.tautasgramatuplaukts.lv>)
- 18.gs., 19.gs. sākuma grāmatas svešvalodās no LNB krājuma (līdz šim Silakroga kratuvē)

Paldies!

aivija.everte@lnb.lv